Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004259

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-08-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузняк Андрій Віталійович
2. Andrii V. Kuzniak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 08 Право

Дата захисту: 19-08-2026

Спеціальність за освітою: 081 Право

Місце роботи здобувача: Садгірський районний суд м. Чернівці

Код за ЄДРПОУ: 02885600

Місцезнаходження: вул. Хотинська, Чернівці, 58007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14760

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.17.31, 10.17.01

Тема дисертації:

1. Надмірний формалізм в адміністративному судочинстві України

2. Excessive formalism in administrative proceedings in Ukraine

Реферат/анотація:

1. У дисертації проведено комплексне наукове дослідження сутності надмірного формалізму в адміністративному судочинстві України; виявлено його відмінності від процесуального формалізму в адміністративному судочинстві; з'ясовано випадки вияву надмірного формалізму на стадії відкриття провадження в адміністративній справі, під час розгляду справи та прийняття рішення адміністративним судом, перегляду судових рішень адміністративного суду; схарактеризовано тлумачення надмірного формалізму в практиці Європейського суду з прав людини та Верховного Суду; сформульовано пропозиції, необхідні для вдосконалення законодавства в окресленій сфері, а також практики його застосування. З'ясовано, що наявність процесуального формалізму в адміністративному судочинстві є позитивним аспектом обмеження дискреційних повноважень судді, дотримання рівності сторін, запобігання свавіллю, гарантування ефективного розгляду спору протягом розумного строку, доступності правосуддя та правової

визначеності. Наявність надмірного формалізму, навпаки, призводить до порушення принципів судочинства, що визнається Європейським судом з прав людини порушенням п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Визначено, що процесуальний формалізм в адміністративному судочинстві – це стан виконання суб'єктами судового процесу норм Кодексу адміністративного судочинства України, а також дотримання ними адміністративної процесуальної форми, що вважається необхідною умовою для належного здійснення правосуддя. Процесуальний формалізм в адміністративному судочинстві України розглядається крізь призму обов'язку суб'єктів процесу дотримуватися норм адміністративного судочинства під час розгляду справи та прийняття в ній рішення, нехтування якими призводить до суттєвих негативних процесуальних наслідків. Процесуальний формалізм проявляється під час реалізації норм Кодексу адміністративного судочинства України. Встановлено, що надмірним формалізмом в адміністративному судочинстві є неухильне, механічне дотримання норм Кодексу адміністративного судочинства України без урахування доцільності цього, обставин справи, всупереч принципу розумності. Надмірний формалізм полягає у створенні адміністративним судом процесуальних бар'єрів, що унеможливлюють або перешкоджають належному виконанню норм процесуального права. З'ясовано, що надмірний формалізм може проявлятися під час реалізації норм Кодексу адміністративного судочинства України, в тому числі й щодо підтвердження отримання суб'єктом повідомлення (виклику) про розгляд справи; незазначення в позовній заяві відомостей щодо вжиття заходів досудового врегулювання спору; обчислення строків розгляду справи, а також вчинення процесуальних дій (подача доказів, позову, скарг, клопотань, заяв, інших документів); відсутність особистого підтвердження позивачем відомостей щодо неподання ним іншої позовної заяви до цього самого відповідача з таким же предметом та водночас з таких же підстав; невказання попереднього орієнтовного розрахунку суми судових витрат; оформлення процесуальних документів, документів на підтвердження повноважень представника; сплати та обчислення розміру судового збору та інших судових витрат; визначення юрисдикції тощо. Обґрунтовано, що для розмежування процесуального від надмірного формалізму в адміністративному судочинстві необхідно встановити ознаки останнього, основні з яких такі: 1) похідний характер від процесуального формалізму; 2) надмірно суворе дотримання процедур і формальних вимог, тобто коли суди ухвалюють судові рішення, враховуючи виключно формальні аспекти справи, не приділяючи достатньою мірою уваги змісту питання; 3) відсутність гнучкості в застосуванні норм процесуального права, що перешкоджає доступу до суду та порушує принцип пропорційності; 4) переважання процесу над результатом. Більше значення має дотримання процедур і формальностей, ніж досягнення реальних результатів чи справедливість; 5) порушення принципів адміністративного судочинства. Доведено, що формалізм в адміністративному судочинстві під час розгляду справи сприяє забезпеченню передбачуваності закону, дотриманню принципів верховенства права, справедливості, доступності правосуддя тощо. Занадто формальне ставлення до визначених законом вимог (надмірний формалізм) може призвести до обмеження зазначених принципів права. Констатовано, що під час використання процесуальних норм необхідно уникати як надмірної гнучкості, так і надмірного формалізму, що можуть мати наслідком нівелювання процесуальних правил, визначених законом. Надмірний формалізм у тлумаченні судом процесуальних норм вважається протиправним обмеженням права на доступ до правосуддя як складового елемента права на справедливий суд, що встановлюється статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

2. The dissertation is a comprehensive study of the essence of excessive formalism in administrative proceedings of Ukraine. It identifies its differences from procedural formalism in administrative adjudication, clarifies cases of excessive formalism at the stage of initiating administrative legal proceedings, during case hearing and adoption of a decision by an administrative court, as well as during the review of administrative court decisions. The dissertation also characterizes the interpretation of excessive formalism in the case law of the European Court of Human Rights and the Supreme Court and formulates proposals aimed at improving the current legislation in this field and its application practices. It has been established that the existence of procedural formalism in administrative proceedings constitutes a positive element in limiting judicial discretion, ensuring equality of the parties, preventing arbitrariness, guaranteeing effective adjudication within a reasonable time, ensuring access to

justice, and promoting legal certainty. Conversely, excessive formalism leads to violations of the principles of judicial proceedings, which is recognized by the European Court of Human Rights as a violation of Article 6 §1 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. It has been determined that procedural formalism in administrative proceedings is the condition whereby the participants in judicial proceedings comply with the provisions of the Code of Administrative Procedure of Ukraine and adhere to the administrative procedural form necessary for the proper administration of justice. Procedural formalism in administrative proceedings in Ukraine is considered through the prism of the obligation of the participants in the proceedings to observe the norms governing administrative adjudication during case hearing and the adoption of a judgment, failure to comply with which results in significant adverse procedural consequences. Procedural formalism manifests itself in the implementation of the provisions of the Code of Administrative Procedure of Ukraine. It has been proven that excessive formalism in administrative proceedings constitutes strict and mechanical compliance with the provisions of the Code of Administrative Procedure of Ukraine without regard to their expediency, the circumstances of the case, and contrary to the principle of reasonableness. Excessive formalism consists in the creation of procedural barriers by administrative courts that prevent or impede the proper implementation of procedural law. It has been demonstrated that excessive formalism may arise in the application of the provisions of the Code of Administrative Procedure of Ukraine, including in matters concerning confirmation of receipt by a party of a notice (summons) regarding the hearing of a case; failure to indicate in the statement of claim information regarding attempts at pre-trial settlement of the dispute; calculation of procedural time limits for case hearing; as well as the performance of procedural actions (submission of evidence, claims, complaints, motions, applications, and other documents); the absence of the claimant's confirmation that no other claim has been filed against the same defendant with the same subject matter and on the same grounds; failure to indicate a preliminary estimate of litigation costs; improper formalization of procedural documents and documents confirming the authority of representatives; payment and calculation of court fees and other litigation costs; determination of jurisdiction, etc. It has been substantiated that in order to distinguish procedural formalism from excessive formalism in administrative proceedings, it is necessary to identify the defining features of the latter, the principal ones being the following: 1) its derivative nature from procedural formalism; 2) excessively strict adherence to procedures and formal requirements, when courts adopt court decisions based solely on formal aspects of the case and do not give sufficient consideration to the substance or merits of the matter; 3) lack of flexibility in the application of procedural law that hinders access to court and violates the principle of proportionality; 4) predominance of procedure over result, whereby compliance with procedures and formalities becomes more important than achieving substantive justice or practical results; 5) violation of the principles of administrative proceedings. It has been established that formalism in administrative proceedings during the adjudication of cases contributes to ensuring the predictability of the law, adherence to the principles of the rule of law, justice, access to justice, etc. However, an excessively formal approach to statutory requirements (excessive formalism) may lead to the restriction of these legal principles.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Кузняк А.В. Поняття процесуального формалізму в адміністративному судочинстві. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 11. С. 727– 729.

- Кузняк А. В. Надмірність як функціонально-семантична ознака принципу формалізму адміністративного судочинства. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2023. № 4. С. 169–174.
- Кузняк А. Прояв надмірного формалізму під час розгляду адміністративної справи судом першої інстанції. Ерліхівський журнал. 2024. № 10. С. 34–39.
- Кузняк А.В. Надмірний формалізм у адміністративному судочинстві в практиці Європейського суду з прав людини. Право та державне управління. 2025. № 1. С. 228–233.
- Кузняк А. В. Надмірний формалізм на стадії відкриття провадження в адміністративній справі. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні : матеріали VI Міжнар.наук.-практ. конф. (21 жовтня 2022 р., Чернівці) / редкол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці, 2022. С. 342–347.
- Кузняк А.В. Характеристика принципів адміністративного судочинства України. Конституційна та адміністративна процедура: міжнародний досвід та національна практика : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (2 травня 2023 р., Чернівці) / редкол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці, 2023. С. 59–62.
- Кузняк А.В. Варіативність надмірного формалізму в судочинстві. Правові виклики сучасності: законодавче реагування на геополітичні й історичні проблеми : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. он-лайн конф. (Чернівці, 24 листопада 2023 року) / [редкол.: Н. Д. Гетьманцева (голова), О.В. Кіріяк (відпов. Секр.) та ін.]. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С. 273– 275.
- Кузняк А.В. Особливості здійснення судочинства в межах принципу формалізму (американський досвід). Актуальні проблеми протидії корупції в умовах воєнного стану : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Науково-дослідний інститут публічного права (15 лютого 2024 р.) Львів, Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 86–88.
- Kuzniak A. Principiul formalismului în dreptul administrativ: analizarea practicilor tribunalelor. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (31 жовтня 2024 р., Чернівці) / редкол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці, 2024. С. 246–249.
- Кузняк А.В. Формалізм та надмірний формалізм в судовій практиці адміністративних судів. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (31 жовтня 2025 р., Чернівці) / редкол.: О.В. Щербанюк та ін. Чернівці, 2025. С. 313–316

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U103394 0125U003449

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гордєєв Віталій Володимирович

2. Vitalii V. Hordieiev

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1778-0432

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цвіркун Юрій Іванович
2. Yurii I. Tsvirkun

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5351-9653

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: просп. Берестейський (Перемоги), Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваль Микола Васильович
2. Mykola KOVAL

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4950-7107

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR: 004ezwb23

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білоскурська Олена Валеріївна

2. Olena V. Biloskurska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1005-2165

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Паскар Ауріка Лазорівна

2. Paskar Aurika L.

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Щербанюк Оксана Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Щербанюк Оксана Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Холодницька Любов Миколаївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна